

Jaarverslag Nederlands Klassiek Verbond 2021

Dit document doet verslag van de activiteiten die het NKV ontplooid op regio-overstijgend niveau in 2021. U treft hieronder per activiteit een verslag aan.



Verslag van het hoofdbestuur

Samenstelling hoofdbestuur:

Voorzitter: Jet van Gelder;

Vicevoorzitter: Marc van den Sande;

Secretaris: Sanne Reinders;

Penningmeester: Fabian Verkerke;

Algemeen bestuursleden: Hanneke Versélewel de Witt Hamer, Hubert Mooiman (herbenoemd op 24 april 2021), Lieve Van Hoof en Amber Brüsewitz.

In 2021 is het hoofdbestuur zes keer in vergadering bijeengewees (waarvan vijf keer digitaal).

Na het 'coronajaar' 2020, vol onzekerheden, lockdowns en afgelaste NKV-activiteiten, was er binnen het hoofdbestuur de hoop dat 2021 er wat rooskleuriger uit zou gaan zien. Dat is echter voor iedereen flink tegengevallen: ondertussen zijn we heel wat golven en vaccins verder, en zijn we van het virus nog niet af. Hierdoor waren ook in 2021 veel activiteiten digitaal, waaronder de Algemene Ledenvergadering, het uitreiken van de Homerprijs en de Homeruslezing. Gelukkig hadden we daar na 2020 al de nodige ervaring mee. Door de vele onzekerheden rond de coronamaatregelen moesten soms activiteiten ook wijken: zo werd de NKV-dag, die plaats zou vinden in september 2021, helaas wederom uitgesteld. Deze staat nu op 14 mei 2022 in de agenda en zal plaatsvinden in Gent.

Voor de afdelingen van onze vereniging vormden de fluctuerende maatregelen en mogelijkheden in 2021 uiteraard ook moeilijke omstandigheden om binnen te opereren. Daarom wil het hoofdbestuur ook op deze plek de afdelingsbesturen graag complimenteren voor de manier waarop men vorm heeft gegeven aan (alternatieve of online) activiteiten voor de leden in 2021.

Het hoofdbestuur heeft in 2021 de gesprekken met de afdelingsbesturen afgerond; een verslag hiervan is tijdens het Afdelingenoverleg in november 2021 met de afdelingsbesturen besproken. We hebben gemerkt dat er onder de afdelingen verschillen, maar ook veel dezelfde behoeftes bestaan, en zijn blij dat deze systematisch in kaart zijn gebracht zodat we met een aantal concrete punten aan de slag kunnen gaan. De vele onderwerpen die besproken zijn (waaronder samenstelling van de afdelingen, besturen van de afdelingen, financiën, bijeenkomsten, leeskringen, excursies, nieuwe leden, publiciteit en contacten met scholen) worden door het hoofdbestuur meegenomen in het beleid.

In het jaarverslag 2021 concludeerde het hoofdbestuur al dat er naast nadelen ook voordelen kleven aan digitale activiteiten: waar het bij fysieke activiteiten logistiek lastig kan zijn voor leden om deel te nemen aan activiteiten van andere afdelingen, is dat bij digitale activiteiten een stuk gemakkelijker. Het hoofdbestuur hoopt dat we met elkaar de voordelen blijven benutten, ook als we elkaar wel weer kunnen ontmoeten. Desniettemin hoopt het hoofdbestuur van harte

dat fysieke activiteiten in 2022 weer van start kunnen gaan, zodat we elkaar weer kunnen ontmoeten en het 'Verbondsgedoele' levend kunnen houden.

Het NKV kampt met een dalend ledenaantal. Het hoofdbestuur heeft de individuele gesprekken met de dertig afdelingen mede benut om te inventariseren hoe deze trend te keren. Ook in online marketing, gesteund door een aantrekkelijke en informatieve website, zien wij een manier om nieuwe leden te bereiken. Daarom heeft het hoofdbestuur opdracht gegeven tot het vernieuwen van onze website, die in het voorjaar van 2022 gepresenteerd kan worden. Aan het eind van het jaar is er een succesvolle eindejaarsactie geweest op sociale media om nieuwe leden te werven. Ook in 2022 zullen we ons op deze en andere manieren blijven inzetten om de krimp van onze vereniging tegen te gaan.

Het hoofdbestuur veranderde niet van samenstelling in 2021: tijdens de Algemene Ledenvergadering werd bestuurslid Hubert Mooiman herbenoemd, de rest van het bestuur zat nog in zijn of haar bestuurstermijn. In de zomer was het voor het hoofdbestuur eindelijk mogelijk om elkaar in levenden lijve te ontmoeten. Voor sommige bestuursleden was het de eerste niet-digitale vergadering in het hoofdbestuur van het NKV.

Imagokalender

Verslag Kalendercommissie van de 65e editie van de Imagokalender (2022):

Commissie

De kalendercommissie voor deze editie is samengesteld uit Elly Jans, Charles Hupperts en Riemer van der Veen.

Thema

Het thema van de Imagokalender 2022 is 'Griekse mythen op Romeinse muren'. De teksten en beelden zijn verzorgd door Charles Hupperts, Elly Jans en Riemer van der Veen. Ik bedank de samenstellers.

Verkoop

Van de Imagokalender 2022 zijn op het moment van schrijven iets meer dan 1400 exemplaren verkocht, dat zijn er evenveel als vorig jaar. De verkoopprijs van de kalender is gelijk gebleven aan die van 2021.

PR & Marketing

Elk jaar wordt het arsenaal aan middelen wat betreft pr, marketing en verkoop uitgebreid. Ook komend jaar zullen nieuwe middelen aan dat arsenaal toegevoegd worden.

Kansen

Met de adviescommissie zal er op een andere manier nagedacht worden over thema's. In plaats van oudheidkundige onderwerpen centraal te stellen (bv Griekse beeldhouwkunst) zal er gezocht worden naar brede thema's die veel belangstelling genieten in de samenleving. Aan deze thema's zal vervolgens een originele selectie oudheidkundige onderwerpen gekoppeld worden. Door deze werkwijze zal de Imagokalender zich wat meer gaan onderscheiden van andere oudheidkundige uitgaven, en wellicht ook een breder publiek aanspreken.

(Verslag: Jacco Blokker, Uitgeverij De Doelenpers, Wormerveer, februari 2022)

Hermeneus

In 2021 verscheen de 93ste jaargang van Hermeneus, bestaande uit vier nummers. Voor deze jaargang is niet langer een papieren Index op auteurs gemaakt. Het NKV werkt aan een digitaal alternatief.

Personele bezetting

In 2021 hebben zich verschillende wisselingen voorgedaan in de samenstelling van de redactie. Eén redactielid is afgetreden vanwege het verstrijken van de zittingstermijn: Geert Roskam. Toegetreden tot de redactie zijn Reinhart Ceulemans, Dries De Crom en Niels Koopman. Verder bestond de redactie uit: Christian Laes, Mirte Liebrechts, Tim Noens, Floris Overduin, John Tholen, Lincy Van Twembeke en Christel Veen. Floris Overduin bekleedde de rol van voorzitter, John Tholen was redactiesecretaris en Christel Veen beeldredacteur. De rubriek Musea werd verzorgd door John Hendriks. Marcel Termes en Willem Schotten van MarcelisDekave waren verantwoordelijk voor de opmaak. Vanuit het NKV-hoofdbestuur waren Jet van Gelder en Hanneke Versélewel de Witt Hamer contactpersoon voor de redactie.

De redactie bestaat in deze samenstelling uit één lid te veel, wat een bewuste keuze is die met het NKV-hoofdbestuur is afgestemd. In 2022 zal namelijk de redactievoorzitter aftreden en de redactie verlaten. Vorig jaar zijn ook al drie ervaren redactieleden afgetreden. Om te voorkomen dat ineens te veel kennis en ervaring verloren gaan, zijn op voorhand drie nieuwe leden tot de redactie toegetreden.

Functioneren van de redactie

De redactie heeft in 2021 gewerkt volgens het in 2017 vastgelegde redactieprotocol. Dit maakte de handelwijze van de redactie transparant en duidelijk. De redactie vergaderde driemaal digitaal. Daarnaast werd tijdens één fysieke bijeenkomst afscheid genomen van drie redactieleden die in 2020 waren afgetreden. Bij al deze bijeenkomsten was het hoofdbestuur vertegenwoordigd.

Hoewel voor de praktische voorbereiding van Hermeneus-nummers digitale vergaderingen effectief bleken, is met het toetreden van maar liefst drie nieuwe redactieleden in 2021 de behoefte om fysiek samen te komen groot. De redactie hoopt daarom dat hiervoor in 2022 meer mogelijkheden zullen zijn, zodat de redactieleden persoonlijk met elkaar kunnen kennismaken.

Themanummer 93,4: Ramspoed

De redactie is blij in 2021 weer een themanummer uitgebracht te hebben. Het idee voor het onderwerp van dit nummer dateerde al van voor de coronacrisis. Hoewel de redactie aanvankelijk twijfelde of de lezers in tijden van ramspoed niet beter getraakteerd konden worden op een vrolijker themanummer, gelooft de redactie ook dat de oudheid juist met dit themanummer voor reflectie kan zorgen. De inhoud van het themanummer, geschreven door hoog aangeschreven wetenschappers uit Vlaanderen, Nederland en daarbuiten, is divers en beslaat zowel bekende als minder bekende onderwerpen.

Werven van kopij

De redactie streefde ook in 2021 nadrukkelijk naar een goed evenwicht tussen de diverse domeinen van klassieke studies (Grieks, Latijn, geschiedenis, archeologie, godsdienst, receptiegeschiedenis enzovoort), waarbij zowel meer canonieke als minder bekende auteurs en onderwerpen onder de aandacht kwamen.

Hoewel de vier nummers van Hermeneus op een veelzijdige manier zijn ingevuld met artikelen over een breed scala aan onderwerpen over de klassieke oudheid, beschikt de redactie nooit

over een grote hoeveelheid kopij. Het actief werven van kopij, bijvoorbeeld naar aanleiding van tentoonstellingen, bij studenten, leerlingen en docenten blijft bij de redactie onder de aandacht. De redactie nodigt ook lezers van harte uit om een favoriet onderwerp uit te werken tot een interessant stuk. Het geven van opbouwende feedback, ook aan onervaren auteurs, ziet de redactie als haar taak.

(Verslag: John Tholen, redactiesecretaris Hermeneus, februari 2022)

Klassieke Olympiade

In het jaar 2021 vond de negende editie van de Klassieke Olympiaden plaats, wedstrijden die door de drie verenigingen Vrienden van het Gymnasium, Vereniging Classici in Nederland en het Nederlands Klassiek Verbond samen georganiseerd worden. Ook in 2021 zijn deze wedstrijden anders verlopen dan we gewend waren. Al in december 2020 was de tweede ronde uitgesteld van januari naar maart 2021. Maar ook toen kon de tweede ronde niet centraal gehouden worden. Dat betekende dat de geselecteerde leerlingen deze ronde deden op de eigen school en dat de docenten het werk hebben gescand en naar de organisatie hebben gemaild.

De deelnemers Latijn aan deze editie hadden zich gebogen over een pensum uit Ovidius' *Ars Amatoria* waarin de dichter tips geeft voor het aangaan van een relatie met een meisje of vrouw. Voor Grieks lag een pensum uit Lucianus' *Symposium* voor: een satirische vertelling over de gang van zaken bij een huwelijksfeest waarbij enige filosofen uit verschillende scholen het figuurlijk en letterlijk met elkaar aan de stok krijgen.

Ook dit jaar moest de finalemiddag in april worden afgelast. Daarom vonden de ondervragingen op de geplande datum online plaats. Zo konden Casper de Jonge en Hugo Koning na een gesprek met elke kandidaat een winnaar aanwijzen bij Grieks, en Lidewij van Gils en Christoph Pieper bij Latijn. Leden van de commissie zorgden ervoor dat de winnaars, opnieuw Ella Slot (Grieks, Cygnus Gymnasium, Amsterdam) en Emma Vinkenoog (Latijn, Spinozalyceum, Amsterdam) hun prijs (een beker en een boekenpakket geschonken door boekhandel Athenaeum) coronaproof in handen kregen. Vanzelfsprekend was er niet het bij de finale gebruikelijke programma voor familie, vrienden, docenten en klasgenoten.

De volwassenen hadden de opdracht een goede literaire vertaling te maken van een passage uit de verdedigingsrede Over de mysteriën van Andocides voor Grieks en/of elegie II, 8 van Propertius voor Latijn. Om de vertalingen zo goed mogelijk te beoordelen, zijn beroepsvertalers (Hans Verheij voor Grieks en Vincent Hunink voor Latijn) ingeschakeld om de definitieve knoop door te hakken. Ook dit jaar werd besloten prijzen toe te kennen aan classici en niet-classici. Bij de classici ging bij beide talen de prijs naar Christiaan Caspers; bij de niet-classici ging de prijs Grieks naar Ad van Dun, maar voor Latijn kon helaas geen prijs worden uitgereikt aan een niet-classicus. Voor beide talen werd een aanmoedigingsprijs uitgereikt: bij Latijn aan Marieke Graumans, bij Grieks aan Adriaan Demuyck. De winnaars ontvingen een boekenpakket van de Belgische Uitgeverij P.

Vorig jaar traden twee dames toe tot de commissie om zich speciaal met de wedstrijd voor volwassenen bezig te houden. Dit resulteerde in een flinke toename van de inzendingen: 14 voor Grieks, 19 voor Latijn.

Zoals gewoonlijk werd de eerste ronde van de tiende editie in oktober op de eigen school afgenomen. Op basis van de ingezonden scores werden voor elke taal circa 50 kandidaten geselecteerd om deel te nemen aan de tweede ronde. Maar in december moesten we besluiten deze tweede ronde alweer niet centraal op het Spinozalyceum in Amsterdam, maar in januari 2022 op de eigen school af te nemen. We hopen dat de finale op 12 maart kan plaatsvinden in het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden.

Het gehele jaar hebben we als organisatiecommissie alleen online vergaderd. Gelukkig konden we nog wel in oktober in persoon en op gepaste wijze afscheid nemen van Vera van de Ven, die al vorig jaar de commissie had verlaten vanwege de komst van haar eerste kind, en ook van Wilbur Truijens, die vanwege werk en studie geen tijd meer kon vrijmaken voor de commissie.

(Verslag: Alwies Cock, namens de KO-commissie)

Homerusprijs en Homeruslezing

Het NKV is een van de initiatiefnemers van de Week van de Klassieken. Vast onderdeel tijdens deze week is de uitreiking van de Homerusprijs en het houden van de Homeruslezing.

Het thema van de Week van de Klassieken in 2021 was 'de inclusieve Oudheid'. In in verband met de Coronacrisis werden alle activiteiten digitaal gehouden. Tijdens livestreams en online sessies bogen sprekers uit binnen- en buitenland zich niet alleen over de vraag hoe inclusief de wereld van de Grieken en de Romeinen was, maar lag óók onze eigen manier van de oudheid bekijken, bestuderen, reconstrueren en onderwijzen onder de loep.

De Homeruslezing werd op 17 april 2021 digitaal gehouden vanuit het Rijksmuseum voor Oudheden te Leiden. Spreekster was Kristien Hemmerechts. Haar lezing – met de titel: *Mijn moeder de Romein*– is in de inmiddels welbekende Homeruslezing-reeks uitgegeven door uitgeverij Athenaeum.

Homerusprijs 2021

Afgelopen april werd voor de twaalfde week de Homerusprijs uitgereikt aan de auteur van het boek dat volgens de jury het afgelopen jaar de beste brug wist te slaan tussen de klassieke oudheid en het heden. Dat wil zeggen dat net zoals de voorgaande editie het juryrapport en het dankwoord van de winnaar digitaal gepresenteerd werden tijdens de Week van de Klassieken. Ook dit jaar zorgde corona immers voor de nodige aanpassingen van de Homerusprijs, misschien zelfs nog wel meer dan het voorgaande jaar. Door de lockdown waren boekhandels en bibliotheken gesloten, waardoor het voor de jury, bestaande uit Emilia Menkveld (literair vertaler en recensent), Wim Verbaal (professor Latijnse taal en literatuur aan de Universiteit Gent) en Piet Gerbrandy (dichter, universitair docent en winnaar van de Homerusprijs 2020) nog lastiger dan in 'normale' jaren was om tot een shortlist van drie titels te komen.

Het waren uiteindelijk deze genomineerden die de shortlist zouden vullen:

- Alexander van de Bunt, *Wee de overwonnenen. Germanen, Kelten en Romeinen in de Lage Landen*. Uitgeverij Omniboek.
- Wim Jurg, *Onder dezelfde sterren. De laatste heidense senator en zijn christelijke vrienden*. Uitgeverij Damon.
- Jona Lendering, *Bedrieglijk echt. Oude papyri, moderne controverses*. Uitgeverij Omniboek.

Relatief snel wist de jury tijdens een (digitaal) overleg een winnaar te kiezen. Uit het juryrapport: "Uiteindelijk viel de keuze op de auteur die de origineelste vorm heeft gekozen voor zijn werk: geen traditioneel historisch relaas, maar een bijna literaire benadering van de oudheid met een duidelijke persoonlijke touch." Wim Jurg werd dit jaar beloont met de Homerusprijs.

Van een officiële daadwerkelijk uitreiking kon, zoals gezegd, ook dit jaar geen sprake zijn. Zowel het juryrapport, ingesproken door Emilia Menkveld, als het dankwoord van Wim Jurg werden opgenomen. Beide opnames, geïntroduceerd en aan elkaar gepraat door voorzitter van het NKV Jet van Gelder, zijn op [de website](#) van het NKV terug te zien. Tijdens een mooie lentewandeling in Arnhem, enige tijd na de Week van de Klassieken ontving Wim Jurg alsnog de fysieke Homerusprijs: een linoleumafdruk, gemaakt door Joep Beijst.

(Verslag Homerusprijs: Erik-Jan Dros, secretaris Homerusprijsjury, inmiddels opgevolgd door Leoniek Koster)

NKV Leerstoel

Voor een verslag van de NKV Leerstoel wordt verwezen naar het jaarverslag van de Stichting leerstoel NKV, dat op hun [website](#) te lezen is.

NKV-dag

In verband met de Coronacrisis is de NKV-dag verplaatst naar 14 mei 2022.